

Inleiding

Het principe van metselwerk is eenvoudig: bakstenen bijeengehouden met mortel. Juist omdat het principe zo simpel is, ontstaat al snel het idee dat ook het herstellen van historisch metselwerk eenvoudig is. Een verkeerde behandeling, materiaalkeuze of uitvoeringstechniek kan echter grote gevolgen hebben voor de gevel. In dit infoblad daarom aandacht voor een aantal zaken die spelen bij het herstel van historisch metselwerk en hoe URL 4003 u daarbij helpt.

Wat houdt de Uitvoeringsrichtlijn Historisch metselwerk in?

In de richtlijn wordt nauwkeurig omschreven welke keuzes gemaakt worden, welke afstemming met de overheid vereist is en hoe het herstel van historisch metselwerk kan worden uitgevoerd. Bij het herstel wordt het volgende onderscheid gemaakt: 1- Herstel van scheuren; 2- Het toepassen van de juiste steen; 3- Het toepassen van de juiste mortel.

Wat is belangrijk bij herstel?

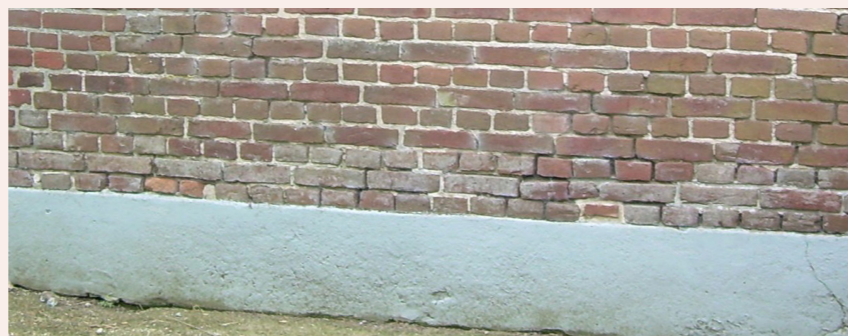
1. Vaststellen van de oorzaak van een scheur

Scheuren in metselwerk komen in diverse variaties voor. Het is van belang voorafgaand aan het herstel de juiste oorzaak van de scheur te onderzoeken. Is de oorzaak bijvoorbeeld een funderingsprobleem, een gevolg van te weinig dilataties of van een roestend muuranker? Afhankelijk van de oorzaak moet een passende oplossing worden gezocht. Wordt verzuimd een goede analyse te maken, dan is de kans op onjuist herstel reëel aanwezig. Na het herstel kan dan bijvoorbeeld een scheur elders in het metselwerk ontstaan. Ook is het mogelijk dat de scheur na herstel weer terugkomt.

2. Het kiezen van de juiste steen

Werkt men volgens de URL, dan is een steenkeuze volgens bestaand een vereiste. Daarbij gelden niet alleen esthetische eisen maar speelt ook de technische kwaliteit van de steen een grote rol. Historisch metselwerk is vaak massief uitgevoerd en verzorgt het vochttransport van binnen naar buiten. Het gaat daarbij vaak om substantiële hoeveelheden vocht. Bij het kiezen van een steen is het belangrijk met dit vochttransport rekening te houden. Een technisch verkeerde steenkeuze, bijvoorbeeld een te harde, niet waterdoorlatende steen, kan leiden tot het uitspoelen van omliggende zachte voegen.

3. Het kiezen van de goede mortel

De voegen van historisch metselwerk zijn doorgaans gemaakt van een kalkmortel. Tegenwoordig wordt meestal cementmortel gebruikt. Cementmortel is vaak harder, minder waterdoorlatend en minder flexibel dan kalkmortel. Bij gebruik van een cementmortel in historisch metselwerk bestaat de kans dat de vochtinhouding in de gevel wordt ontregeld. Zo zal bij toepassing van een te harde en te weinig waterdoorlatende cementmortel, in combinatie met een zachte steen, het vocht de weg van de minste weerstand kiezen: door de stenen (zie foto).

Hoe goed herstel te garanderen?

Historisch metselwerk is wezenlijk anders dan modern metselwerk. Daarom verdient het aanbeveling bij herstelwerkzaamheden een erkende aannemer het werk te laten uitvoeren. Een overzicht van erkende aannemers is te vinden op de ERM-website (<https://www.stichtingerm.nl/bedrijven>). Mocht uw aannemer niet erkend zijn, dan is kennis van de URL 4003 een vereiste. De URL bevat veel informatie en een compleet overzicht van alle eisen waar bij het herstel van historisch metselwerk aan moet worden voldaan. De URL is gratis te downloaden van de ERM-website (<https://www.stichtingerm.nl/richtlijnen/url4003>).